

SUVANNON SEUTU

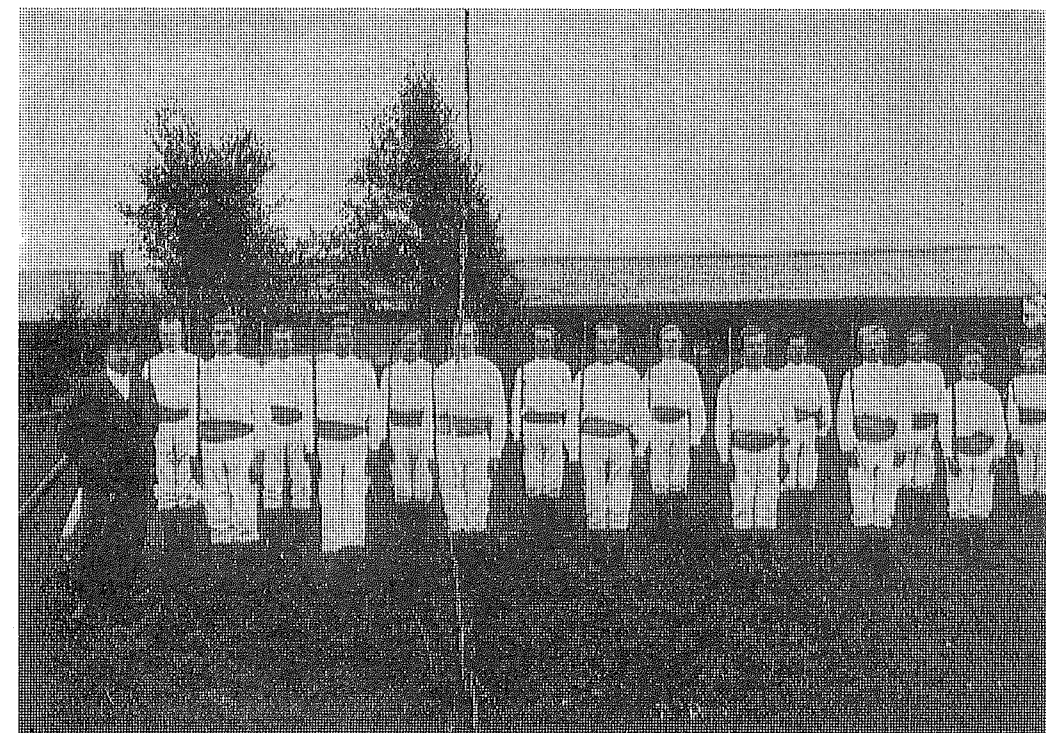

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 3 1967

KESÄKUU

Sakkolan kk. Nuorisoseuran voimistelujoukkue vuosisadan vaihteessa. Henkilöt vasemmalta: Johtaja tohtori I. Levison, Mikko Kurikka, Yrjö Pitkänen, Matti Kurikka Mp., Aadolf Pitkänen, Juho Loponen, Juho Jääskeläinen, Juho Pitkänen, —?— Martti Pekkanen, Aug. Koppanen, Matti Kurikka Jp., Yrjö Pekkanen, Roobert Koppanen, Manu Nihti ja Jalmari Kankkunen. Kuvasta enemmän sivulla 5.

ELÄMÄN KAARI

Kun palaan lapsuuteeni ja siihen aikaan jota alan muistaa niin sisältyy siihen monia eri vaiheita. Sanotaan, että lapsuus on onnen aikaa ja miksei se sitä olekin. Silloin on huoletonta, ei paina murheet eikä ole mistään vastuuta, kaikki nämä tulevat esiin vasta myöhemmin.

Kuitenkin minun lapsuuteeni sisältyy äärettömän paljon vaikeuksia. En ollut niin kehitynyt kuin normaali lapsi on. Opin kävelemään noin neljä vuotisenä ja puhumaan vuotta aikaisemmin. Luonteeltani olin herkkä ja sulkeutuva. Koulunkäynti oli hyvin vaikeaa, en voinut seurata opetusta niinkuin toiset lapset. Kun olin käynyt kaksi luokkaa, jäin koulusta pois. Silmäniikin olivat heikot ja monelta puolen jouduin kärsimään. Siksi usein vetäydyin omaan kuoreeni.

Koulusta pois jäätyäni aloin tehdä työtä. Meillä oli maalaiskoti ja elämä oli tiukkaa kun oli juuri ostettu uusi paikka Sakkolan Kaarnajoen kylästä. Olin noin kaksitoista vuotias kun jouduin raskaiseen työhön. Kuitenkin tunsin siinä

hyvin viihtyvänä. Meitä oli kaksi veljestä ja yksi sisar. Jouduimme raivaamaan uutta peltoa ja samalla tekemään ansiotyötä. Rahaa tarvittiin, paitsi talouteen, myös vaate- ja iltamaraheiksi.

Varhaisnuoruudessani, noin rippikouluikäisenä, sorruin käyttämään alkoholia. Olin altis niille houkutuksille, toisin sanoen synti sai minusta otteen. Veljeni Toivo oli raitis ja mallikelpoinen nuorimies. Tietysti elämäni tuotti monella tavalla vanhemmilleni sekä Toivo veljelleni harmia. Minusta tuli niin sanottu musta lammas meidän kotiin. Jouduin toteamaan vähitellen että ne äidin ja isän neuvot ja myös rukoukset, joita olin lapsuusvuosinani harrastanut, alkoivat loitota. Aikaisemmin olin herkkä kuulemaan Jumalan ääntä, ja myös lukemani raamatun historia tarttui minuun ja jäi muistiini. Synti oli ottanut hallinnan ja sisäinen elämäni alkoi kovettua. Tein monia päätöksiä, mutta en voinut niitä toteuttaa. Olin synnin vanki.

Sitten menin avioliittoon. Uskoin

että nyt kaikki muuttuu toiseksi. Mutta niin ei kuitenkaan käynyt. Sitten alkoivat sotavuodet. Silloin tunsin syvää kaipausta Jumalan puoleen, mutta se sammui ja jälleen sorruin entiseen elämään. Tunsin olevani synnin orja, ihminen, joka ei omin neuvoin selviä vaikeuksistaan. Joskus tuntui kuin sisäinen ääni olisi sanonut: Kaino, olet paennut Jumalaa, siksi on elämäsi näin kurjaa! Tällaisia onnettomia ihmisiä on äärettömän paljon, joita lähimmäiset eivät ymmärrä, eivätkä voi paljoakaan auttaa.

Mutta oli yksi, joka Kainonkin elämänkulkua seurasi. Sodan päätyttyä kuulin jälleen Vapahtajan kutsuvan äänen, joka kaikkia ihmisiä rakastaa. Sain armon polvistua ristin juureen. Siitä on kulu-
nut nyt kaksikymmentä vuotta. Sain myös rauhan tunnolleni ja nyt olen onnellinen.

Sain myös kutsun Jumalan työhön, ja olen neljätoista vuotta saanut julistaa eri puolilla Suomea tätä voiton sanomaa. Tahtoisin varoittaa ja kehoittaa myös kaikkia

PIETARIN KÄVIJÄ

Orivedellä asuu 19. 5. 75 vuotta täyttänyt Heikki Kyllästinen. Tässä kirjoituksessaan hän muistelee Pietarin matkojaan, joita joutui tekemään säännöllisesti jokainen viikko monien vuosien aikana ennen ensimmäistä maailmansotaa.

Olin kuuden vuoden ikäinen kun aloin käydä naapuritaloissa ostamassa pikkuvasikoita, joista siihen aikaan maksettiin yksi rupla, oli vasikka suuri tai pieni. Isäni vei Pietariin vasikoita, porsaita, lampaita, lampaan vuonia, lintuja sekä jäniksiä. Olin usein hänen mukanaan Pietarin matkoilla. Ensimmäistä kertaa lähdimme Lapinlahdesta eräänä syysiltana. Pimeän tultua epäili isäni että voisin nukahtaa ja pudota kärristä maahan, siksi hän otti kaulahuivinsa, kääri sen ympärilleni ja laittoi kuorma-
maan kiinni. Tämä olikin hyvä keino putoamisen varalta.

~~~~~

karjalan heimoon kuuluvia ottamaan vastaan Jumalan kutsu. Varmaan olette saaneet kaikki hyvät kodit ja talousasiat kuntoon. Mutta kuinka ovat asiasi Jumalan kanssa? Muista, että kuolet. Missä aiot viettää pitkän iäisyytesi? Muista, että taivaaseen käy vain yksi tie, se on veren tie.

Jeesus sanoi että joka ei ota ristiä ja seuraa minua joka päivä, se ei voi olla minun opetuslapseni. Ihminen on kuin muuttolintu. Me karjalan kansa olemme saaneet usein muuttaa ja siihen saa aina valmistautua. Oletkos valmis muuttamaan tuonelan virran yli? Se voi tulla yllättäen, jopa silmänräpäyksessä. On vain yksi elämä tämän maan päällä ja se on valmistus pitkää aikaa varten. Siellä ei enää asioita korjata. Jeesus sanoi: Ihmisen pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi. Valmistaudu kohtaamaan Jumalaa.

Kaino Pitkänen

Täytettyäni kaksitoista vuotta olin aina yhtä hevosista ajamassa Pietarin reissuilla. Kun isäni vanhuuden vuoksi kävi jo heikoksi reissumieheksi, rupesi veljeni Mikko tekemään Pietarinmatkoja. Hän vei samoja tavaroita kuin isänikin ja minä olin edelleen usein mukana. Näin tulivat tutuiksi Pietarin tie, syöttöpaikat sekä venäläiset, joille isäni ja veljeni myivät tavarat. Kun Mikko oli muutaman vuoden tehnyt näitä reissuja alkoi hän valitella päänsärkyä ja selitti sen johtuvan öiden valvomisesta, kun joka matkalla tuli valvotuksi 2—3 vuorokautta. Hän esitti minulle että rupeaisin ajamaan näitä matkoja yksin. Suostuin hänen ehdotukseensa.

Läksin sitten yksin eräänä syys-talven iltana Pietariin. Kuormassani oli vasikoita ja lampaanvuonia. Vartijamäkeen asti sain kulkea yksinäni. Siinä Savinan hartsoonassa (hevosien ja miesten syöntipaikka) ollessani, tuli Lapinlahdesta Mikko Kallonen (kutsuttiin Mikkeliksi) Nyt ei oloni tuntunut enää yksinäiseltä, kun tunnettu henkilö tuli seuraani, tuntui kuin olisi oltu kotipuolella. Savinan hartsoonasta kaupungin reunaan asti kuljimme Kalloksen kanssa kahden. Siin Antrein harsoonassa ollessamme tuli Matti Orava Raudusta, jonka hyvin tunsin ja hän tunsikin myös minut. Nyt tuntui oloni vieläkin entistä mukavammalta. Siitä sitten yhdessä kuljimme Pietarin Sennoille, jossa tavarat myytiin. Minun vasikkani ja lampaan vuonani menivät korkeaan hintaan joten mieleni tuli siitä iloiseksi. Oravan kanssa yhdessä ostimme Pietarissa kaiken-

laisia kotiin tuotavaksi ja niin meni aika myöhään iltaan. Lunta oli siellä aika vähän. Minä olin rekipelissä ja Oravalla olivat kärrit. Orava ehdotti kyytimiehelle että tämä kulkisi minun kansani uudelle tielle asti ja hän menisi sinne raitiotievaunussa. Kyytimies sanoi ettei hän osaa täältä pois, johon Orava vastasi että mene Kyllästisen mukana, hän osaa kyllä ja osaa venättäkin kuin venäläinen. Niin lähdimme Oravan kyytimiehen kanssa kotiin päin. Kuljimme Satovoin katua, josta olin ennenkin mennyt. Nyt ei meitä Neyskin kadun poikki laskettu ajamaan näin itämyöhään, tästä sai ajaa vain päivällä kello kahtentoista asti, jota en tietänyt. Nyt jouduimme harhallemaan Pietarista pois pääsyä. Minulla oli sellainen hevonen, joka oli tehnyt monta vuotta näitä Pietarin reissuja ja luotin että kyllä se minut Pietarista pois tuo. Mutta kun hevonen kadun risteyksestä yritti kääntyä kotiin päin, estivät venäläiset lomat (kuorma-ajurit) pääsemästä ja näin jäimme vieläkin harhailemaan. Jouduimme sitten paraatitilasin reunaan ja tämä tuntui eksyksissä olleelta tulimeren ympäröimänä ihmeelliseltä kuin olisimme joutuneet toiseen maailmaan. Siitä erosi katu Roitskiin sillalle ja tonen Sennoille, josta olimme vasta lähteneet. Tulimme sitten Aleksanterin kirkon kohdalle, jonka olin tuntenut, mutta nyt, eksyksissä ollen en ollut täysin varma. Kysyin eräältä venäläiseltä joka vastasi että kyllä tämä se kirkko on. Nyt järkeni avautui, missä olen ja minhin päin on lähdettävä. Mainitun

kirkon paikalla oli Venäjän keisari — Suomen suurruhtinas Aleksanteri II murhattu eräiden nihilistien toimesta. Tältä kirkolta oli lyhyt matka Roitskoin sillalle, joka oli täysin tunnettu ja kadut selvästi kotiinpäin tunnetut. Niin sitten selvittiin sinne, missä Orava meitä odotti.

Näin alkoivat vakituiset Pietarin matkani. Vein sinne teurastettua karjaa, lehmia ja sonneja. Aikaisin keväällä vietin myös korvasieniä, jotka olivat erittäin korkeassa hinnassa. Kerran oli minulla porsaskorillinen eläviä kukkopoikasiasia, nämä pitivät huolen siitä ettei torkkumaan päässyt, kaikki ne lauloivat yht'aikaa kukin omalla äänellään. Se oli aikamoinen sekakuoro enkä niitä enää elävänä sen jälkeen vienytkään.

Tavallinen käyntini Pietarissa oli kerran viikossa, joskus kahdestikin 1—3 kuormaan. Kun veljeni ostivat etupäässä sonneja ja lehmia kertyi näistä kuormat nopeasti. Tehtiinpä joskus kolmekin matkaa viikossa. Näin ei Pietariin saakka ehtinyt, mutta ensi kerralla tulivat kuormat vastaan Raudun Vehmaisten kylässä, josta käännyin takaisin ja toisen kerran käännyin Raasulista Elias Myöhäsen hartsoonasta.

Aloittaessani yksin Pietarin matkani, olin yhdeksäntoista vuotias ja ajon loppuessa olin täyttänyt kaksikymmentäkolme vuotta. Lihataroiden vienniltä raja suljettiin keväällä 1915.

Meillä oli valmiina vielä neljä kuormaa lihataravaa kun kuulin me huhun rajan sulkemisesta. Yritimme vielä näiden kuormien kanssa päästä Pietariin, mutta turhaan. Veljeni Mikko, joka oli minua saatamassa, meni Viipuriin Maaherranvirastoon pyytämään erikoislupaa, mutta tämäkin evättiin.

Olin purkanut kuormat Raasulissa Matti Oravan jääkellariin ja oli veljeni kanssa sovittu että hän

soittaa minulle miten on käynyt luvun saamiselle. Hän soitti puolen päivän aikaan ja käski hankkia hevoset ja lähteä tulemaan Kivennavan kirkolle kauppias Käävän taloon seuraavaksi päiväksi, johon hän tulee vastaan.

Siinä sovimme sitten että hän lähti kahden kuorman kanssa Kuokkalaan ja minä toisten kuormien kanssa Terijoelle, jossa kummasakin paikassa myimme tavaramme, mutta ei saatu niin korkeaa hintaa mikä oli Pietarissa.

Kerran oli Pietarissa käydä huonosti. Minä ajoin ensimmäisenä, Paavo setäni toisena ja Meskasen Tahvon poika kolmantena, kaikki Lapinlahden kylästä. Mennessämme Sinoviinan katuja, näytti kortavoi meille pysähtymismerkkejä. Kun tiesimme setäni kanssa, mistä pysähtymisestä on kysymys, emme olleet huomaavinaan pysähdysmerkin antajaa, mutta Meskasen poika ei tietänyt ja hän pysäytti hevosen, nyt oli meidänkin pysähdyttävä. Kortavoi selitti ettei hän laske tästä ajaman vaan toimittaa meidät säästiin (poliisitalolle) sekä käski vorniekan viedä meidät sinne. Kun käännyimme takaisin päin yrittäksimme muita katuja, hyppäsi vornieka minun kuormalleni. Huomatessani että vornieka on vanha mies, tuli mieleeni ajatus tönäistä hänet äkkiä alas kärryiltäni. Huusin setälleni ja Meskasen pojalle että pitäisivät minun perässäni väkänäkisivät mitä tapahtuvan ja kuka käskisi pysähtymään. Seuraavalla kadulla työnsin äkkiä pois vorniekan kärriltäni ja panin vauhtia hevoselleni. Toiset tulivat perässä ja näin oli tilanne selvitetty.

Setääni peloitti vielä Sennoille päästyämme että tästä teosta voi vielä jälkeenpäin käydä huonosti minulle, sanoin vain ettei tästä enää kuulu mitään, koska tiesin että kortavoi oli menetellyt laittomasti. Hänellä oli tarkoitus saada rahaa ja peloitteli minua sillä että

laittaa säästiin ettemme pääse aikaan myymään tavaroitamme että ne pilaantuvat näin kuumalla ilmalla. Niin ei asiasta kuulunut senjälkeen enempää.

Tällainen pidättäminen oli tapahtunut aikaisemminkin isälleni samassa kohdassa. Parisniekkoja oli silloin useampia Sakkolasta ja Raudusta Aukusti Parkkali, joka osasi venäjän kieltä yhtä hyvin kuin suomeakin. Hän maksoi Kortavoille tämän pyytämän määrän ja niin he pääsivät menemään. Hän otti kuitenkin kortavoin hatussa olevan numeron muistiin ja kehoitti toisia tekemään samoin. Tultuaan Pietarista he menivät sen piiriin utseskaan (oikeuspaikka) ilmoittamaan, miten sanottu kortavoi oli menetellyt heitä kohtaan. Hei lähetettiin sanottu kortavoi tulemaan kuultavaksi. Kun häntä oli kuulusteltu ja Parkkalin todistajat olivat todistaneet siten kuin asia oli tapahtunut, riisuttiin heidän nähtensä kortavoilta arvomerkit ja erotettiin virasta.

Tällaisen menettelyn olivat saaneet aikaan Vartijamäen parisniekat, he yllyttivät kortavoit suomalaisia parsiniekoja pidättämään etteivät nämä enää lähtisi viemään vasikoita ja lampaista Pietariin vaan alkaisivat jälleen myydä ne heille. Entisaikoina sanotut tavarat vietiin elävinä Vartijamäkeen, jossa ne myytiin sen paikan ostajalle, näitä olivat: Rouva Kaisa Pukroska, Kasimiskoista, Vartijamäessä oli Vessolovan Mikko, Kuloma, Jehkima ja hänen poikansa Mikko ja Simka sekä Oleksei Kirssakova. Kun sitten suomalaiset saivat selville, että heidän kannattaakin viedä vasikat, lampaat ja vuonat teurastetuina Pietariin niinkuin he tekivätkin.

Pietarissa käymiseni oli minulle mieluista hommaa, vaikka muuten kävi raskaaksi, kun monta vuorokautta piti kulkea samoissa kampeissa, eikä nukuttua saanut kuin

Vanha valokuva kertoo

Näin Yrjö Pitkäsellä vanhan, isokokaisen valokuvan, joka esitti voimistelujoukkuetta johtajineen. Siinä oli johtajana Sakkolan kunnanlääkäri I. Levisson. Muutamia voimistelijoitakin Yrjö Pitkänen tuns, mutta siihen hänen tietonsa kuvasta loppuivatkin. Sain jäljen nökseen kuvasta haltuuni Suvannon Seutua varten ja näytin sitä veljekset Arvi ja Väinö Pekkaselle, jotka ovat kirkonkylässä syntyneet ja kasvaneet ja muistavat asioita vuosisadan vaihteeseen asti. He tunsivat kaikki kuvassaolijat yhtä lukuunottamatta, josta he eivät olleet varmoja. Lehtemme kannessa on tämä kuva nimiluetteloineen. Mahdollisesti on lehtemme luki joista joku, joka on mukana tässä kuvassa. Olisi mielenkiintoista kuulla omakohtaisia muistelmia noilta ajoilta.

Kuva on otettu 1900—1905 välillä... Siinä kiintyi huomio voi-

mistelijoiden erikoislaatuisiin pukuihin, mutta tällaiset puvut ovat olleet siihen aikaan käytössä. Lisäksi oli joka miehellä tuollainen tanko, se oli rautaa ja jokaisen oli se itse hankittava niinkuin tietysti kaikki muutkin varusteet.

— Olen jostakin lukenut että Voimaliitto piti salaisia aseharjoituksia voimisteluseurojen nimissä ja siellä käytettiin myös sauvoja. Oliko tällä seuralla mitään tuollaisia tarkoituksia?

— Varmasti ei ollut. Se oli kokonaan voimistelullinen järjestö, joka toimi Sakkolan nuorisoseuran alaisena. Tohtori Levisson perusti Sakkolaan torvisoittokunnan ja oli mukana perustamassa Sakkolan nuorisoseuraa, johon kuului myös Petäjäjärvi. Hän perusti nuorisoseuran alaostoksi myös tämän voimisteluseuran, jota johti niin kauan kuin muutti pois Sakkolasta 1912. Tämän jälkeen johtivat seura-

Yrjö Pitkänen, Mikko Pekkanen, Mikko Pitkänen ja Väinö Pekkanen, jonka aikana seura muutettiin Sk. poikaosastoksi.

— Kävivätkö siihen aikaan johtajat minkäänlaisia kursseja?

— Sellaisia ei tunnettu. Liikesarjat harjoitettiin ohjekirjojen mukaan. Näitä kirjoja oli käytössä useampiakin.

— Kävikö seura koskaan esiintymässä?

— Voimistelunumerot olivat hyvin suosittua ohjelmaa seuran tilaisuuksissa. Esiinnyimme jokainen vuosi hyvinkin usein. Meillä oli myös reki ja hevonen joten ohjelmaamme kuului esityksiä myös näillä.

Siihen aikaan oli myös tapana tehdä retkiä naapuriseurojen luo ja kävivät nämä vuorostaan vastavierailulla. Paitsi omassa pitäjässä kävimme usein myös Metsäpirtissä. Sinne olikin mukava ajaa kie-

torkahtaen reessä tai kärryillä tien päällä kulkiessa.

Oli minulla myös kaksi pelättävää paikkaa Pietarin tiellä. Ensimmäinen oli Venäjän rajalla oleva kirjava rajapuomi jota aina katselin pelontuntein, vaikka olin siitä useamman kerran päivässä kulkenut. Toinen paikka oli Vartijamäen ja Levassovan välillä oleva Haapaoja, jota pelkäsin sentähden, että tällä paikalla oli isäni ajon aikana monelta suomalaiselta ryöstetty rahat. Jos tätä paikkaa jouduin yksin kotiin päin tullessa kulkemaan, ei torkuttanut ja panin hevosta hännän päälle että vauhtini oli luja, etteivät ryövärit hevosen suupielessä kestäisi, jos niitä paikalle sattuisi. Mutta kaikiksi onnekseni ei minulle mitään tapahtunut.

Vasikat ja lampaat myytiin Pietarissa Ivan Petrovits Koslovalle.

Tämä oli hieno herra, rehellinen mies kaikin puolin ja täysin raitis. Porsaat myytiin ensin Vassa Kuiminalle. Tämä oli vanha mies ja häntä näissä hommissa tuki hänen komea rouvansa. Hänen kuolemansa jälkeen myimme Vilipjoona nimiselle miehelle ja sitten Miitrevantsille ja hänen jälkeensä pitemmän ajan osti Vanassei niminen mies ja hänen kuoltuaan poikansa Antrei Vanassei. Tämä oli myös erittäin hieno herra. Hän osti myös parhaat lampaanvuonat ja maksoi korkean hinnan. Häntä piti opettaa puhumaan suomea ja hän taas opetti minua puhumaan Venäjän kieltä. Hän osasikin jo puhua niin hyvin suomea että kaupatkin voitoin sopia suomen kielellä.

Sakkolan parisniekoista kävi Pietarissa ensin Mikko Repo Kaarnajoen kylästä. Hän vei elävänä leh-

miä ja sonneja, jotka ajettiin kävelemällä Pietarin Losontkaan asti. (elävän karjan myyntipaikka) Tämän lähellä oli Poinoi (teurastamo), jossa myyty tavara teurastettiin. Toisena oli Antti Kylläinen Volossulan kylästä, Mikko Kallonen Lapinlahdesta, Simo Naskali kirkonkylästä, Antti Paaso Keljasta, Aleksanter Kekki Haparaisista, Paavo Rastas ja poikansa Mikko Rastas Riiskan kylästä. Mikko ja Heikki Kylläinen, Antti Kylläisten pojat Volossulan kylästä. Viimeksi aloitti Juho Ukkonen Riiskasta.

Vartijamäkeen ajoivat seuraavat: Yrjö Silvasti ja hänen jälkeensä Matti Silvasti, Yrjö Lopenen ja hänen jälkeensä poikansa Aleks Lopenen, Pekka Kurikka, kaikki Petäjäjärven kylästä, Matti ja Martti Ollikainen Ojaniemen kylästä.

YLLI KERTO O

Kun kävin rippikoulua

Oli vuosi 1917 syksyllä kun alkoi rippikoulu. Meitä pojan koltiaisia oli paljon. Koulu oli niin sanotussa Pienessä pappilassa. Kerettiin olla pari päivää kun aamusella pastori tuli saliin ja oli oikein häjyllä päällä. Alkoi kysellä katkismusta ja kun ei mäännyt mieliksi, kok ensimmäinen penkki rivi poikia ulos ja kotiin lukemaan ja niin jatkui neljä penkillistä. Olin sen viimeisen penkin päässä ja kysyi minulta "Mitä rippi on" minä nousin ja alotin, Ripissä on kaksi kohtaa, ensimmäinen ja sama sanoi että ulos, ja minä läksin. Etupäässä oli Riiskan poikia. Nyt ukot pitivät kokouksen ja pastori Käki-salmen sanomissa pyysi poikia takaisin kouluun ja mentiinhän me. Ei ollut pitkä koulu 5 pv. ja niin oli pitkät välitunnit että ennätettiin laskea mäkeä kujan rapuilta, oli jo hyvä talvi ja minäkin olin suksilla siellä.

Onpa vielä teitä tämän lukijoita sellaisiakin että muistatte vapaus-sodan ja minäkin olin siinä mukana. Keväällä oli taas kutsu kouluun, oli torstai päivä ja mentiin. Sitten oli sunnuntaina Kiviniemen vanhalla linnalla Suojeluskuntajuhlat ja valan vannonta. Pastori oli pitämässä palveluksen ja otti

rän jään aikana. Kerran olimme vähällä ajaa sulaan Kekkilän virtaan. Hevosien valppaus pelasti meidät, joten ei mitään vahinkoa päässyt tulemaan. Usein oli meillä mukana myös reki ja hevonen että saimme ohjelman monipuolisemmaksi.

— Kuuluiko ohjelmaan mitään akrobaattitemppuja tai pyramiideja?

— Mitään erikoista taitovoimistelua emme esittäneet. Pyramiideja kyllä teimme monenlaisia.

myös valan vastaan. Meillä oli opettaja Matti Valkonen sk.päällikkönä (oli ensimmäisiä vapauden miehiä ja suojeluskunnan perustava kokous pidettiin kauniissa Sakkolan hovissa jonka hän omisti aina valmiin Lotan kanssa) sanoi minulle että Viipurissa alkaa tiistaina tykistökurssi ja esikunta on ajatellut sinua sinne kurssille. Nyt ensin yhteys isään ja hän sanoi että ota pastoriin yhteys ko on se rippikoulu alkanut. Menin pastorin luo, löin kantapäästä yhteen ja sanoin, saako herra pastori puhutella. Pastori sanoi, että ole vaan lepoasennossa (meillä muuten oli jo sk.puvut) ja selitin että sen kurssin ja samalla sanoin kun sattui juuri sen rippikoulun aikaan ja pyysin jos saan lykkäyksen ensi kevääksi. Nyt pastori sanoi, kun tulet sieltä kurssilta niin minulla on yksityisoppilaita 2 lasta ja 2 poikaa (hän aina sanoi tyttöjä lapsiksi) tule minulle kyllä se koulu päätetään. Niin sitten läksin kurssille.

Menin heti kotiin tultuani kouluun ja joudun sinne iltapäivällä. Aamulla heti kun alkoi koulu pastori alkoi kysellä mitä siellä opetettiin ja millaisia olivat tykit. Oli minulla selittämistä ne kolme päivää joita ennätin olla. Sitten sanoi puolen päivän aikoihin että saatte tulla ripille Juhannuksena, luki kauniin siunauksen meidän elämän taipaleelle ja hyvästeli jokaista kädeltä, minulle sanoi vielä että pidä tykit kunnossa.

Nyt oli hyvät neuvot tarpeen ja minä sanoinkin että mennään hovin rantaan ehkä saadaan soutaja yli Suvannon. Nämä tytöt olivat Petäjäjärven suurlähtien puolelta. Lähtihän eräs venemies ja asetettiin veneeseen oli kahdet hankaimet, tytöt perään minä jouduin peräiroihin ja toiset pojat etu-

roihin venemies keulaan. Kun soudimme oikein voimiemme perään niin nuo perässä olivat heittelivät vettä minun päälleni ja minua hiukan kenkutti kun en saanut mitenkään vastata. Siinäpä juolahti mieleeni että kunhan päästään rantaan niin eiköhän ole kalavelat maksettu. Tultiin rantaa ja jokainen muistaa että Suvannon rannat olivat etupäässä hiekkarantoja ja niinhän se oli tämä Röykkylänkin ranta. Ensimmäiseksi nokkamies ja sen perään etusoutajat ja nyt minä nousin ylös samoin tekivät tytöt minä kallistin äksysti veneen ja tytöt veteen ei siinä ollut vettä kun puolisen metriä mutta ne kasutuivat ja sen jo ymmärrätte miten helmoille kävi. Minä sanoin että nyt ollaan tasoissa ja kyllähän se siihen viimein naurussa suun loppu. Tämä toinen tyttö on tälläkertaa Jyväskylässä oloneuvoksettarena, nimeltään Lovissa ja kansakoulun opettaja. Niinhän sen matkalla sattuu kaikenlaista, Tietäähän tään sanoi ennen Hotokka.

MUISTUTAMME SAKKOLA-JUHLASTA

Lempäälässä 5 ja 6 p:nä elokuuta. Juhla alkaa lauantaina 5. 8. Lempäälän Yhteiskoulun juhlasalissa noin klo 17. Ohjelmassa mm. sakkolalainen näytelmä ja Suvanto Säätiön 20 v-juhla sekä Aleksanteri Aavan runokokoelman esittelyä.

Sunnuntain juhla jumalanpalveluksessa saarnaa teol. tohtori Toivo Salakka, liturgina rovasti Joonas Laurila.

Pääjuhlassa pitää juhlapuheen rehtori Jouko Karanko, lisäksi on paljon muuta mielenkiintoista ohjelmaa. Kannattaa poiketa luonnonkauniiseen Lempäälään.

Soini Karjalainen:
Kirjoituskilpailun satoa

ISOJAON JÄLKEEN

Enimmäkseen rauhallisin pyöntein oli Valaja-Mikon elämäntaival edennyt kaiken mukaansa tempaavassa ajanvirrassa jo hyvinkin yli kuusi vuosikymmentä. Päivä toisen jälkeen oli matkan varrella kiiruhtanut pois ilman suurempia kynnyshetkiä. Ainahan kuitenkin jokaisen kohdalle jotain sattuu. Niinpä Mikkokin oli muiden paikkakuntalaisten ohella saanut kymmenkunta vuotta sitten talonsa vapaaksi hovin vallanalaisuudesta. Ei ollut tarvinnut enää käydä hovissa ropottia tekemässä. Ympäristö elinehtoineen oli muuttunut. Valaja-Mikoksi kyläläiset sanoivat häntä vähän niinkuin ammatin mukaan, vaikka varsinaisesti hän olikin maanviljelijä, niin siinä sivussa hän touhuili jonkinverran sepän ja vaskenvalajan vaativissa töissä, sikäli kun niitä tehtäväksi ilmaantui.

Pitkästä aikaa oli kylässä taas hyvin erikoista tekeillä. Oli meneillään isojako, joka oli mittasuhteiltaan ja merkitykseltään sitä laatuista, että tuskin kylän väestä monikaan jäi sen vaikutuksen ulkopuolelle. Siitä syystä oli eilinen päivä ollut Mikolle ja hänen vaimolleen Annille varsin merkittävä. Heille oli selvinnyt mitä he joutuivat jaossa menettämään ja mitä saivat menettämänsä tilalle. Vaikka asiaan ei näyttänyt sisältyvän mitään taloudellisia tappioita, niin seikka oli varsinkin Mikon mielestä sikäli erikoinen ettei hän saanut seuravana yönä kunnolla nukutuksi. Lakkaamatta hän kääntyi ja kiersi vuoteellaan, hikoili ja näki painajaisunia.

Aamulla levottomasta unesta herättyään oli Mikko jonkin aikaa mietteissään, mutta sanoi kuitenkin viimein vaimolleen:

— Kuule Anni. Mie näin yöllä selkeästä unta, jota minun pitäisi kertoa sinulle.

Tuontapaista keskustelun alkajaispuhetta Anni oli jo odotellutkin ja vastasi Mikon puheeseen vähän väläpitemättömäntuntuisesti:

— Milloin sinä sitä unta kerkesit näkemään, ko pyöhyröit siinä koko yön, jota ei siinä tullut mieltä unsiin.

— Kylä mie unta näin. Eikä se mikkeä tyhjäpäiväne unsiin. Ol olevinnoa sellane ulkoilma, jota mie en uo viel elläissään sellasta näht. Ukkone jyris ja salama löi sellasel voimalla, jota ei sitä ossoa selitteä. Ja vettä sato sillie, jota se leikkais kaikkii näihe maihe moneki syle syyvyysii oijjii. Mikä sit viel ol ihmellistä ni niie oijii pohjal ja muuvalki pelloil kasvo yhtäkkiisteä suurii puita, sellasii niiko metsäs voip kasvaa... Kylä miust tuntuu siltä jota teä paikkakunta viel joutuu näkemään paljo sellaista mitä kukkoa ei tälkertoa ymmärrä, eikä ossoa senparemmi selitteä. Mut miu mielestään ne ei tule olemoa mitteä hyvyysii asjoi. Mikko oli jonkinverran taikauskoinen ja uskoi aina vastoinikäymisen hetkinään eräänlaiseen "pahan miehen" voimaan ja vaikutukseen. Anni kuunteli hänen tarinansa loppuun saakka, mutta hänellä oli tavallisesti asioista toisenlainen käsitys:

— Kylä mie ossoan siunneis selitteä. Sentähie sie et soant yöllä nukutuks ko siunneis luopuu niist kahest moapalast, mitkä nyt jäivät Pajaril. Sielhä ne heijjii maihiese välis olliitki, niiko Iljalosii ja Joakkolaisiik samallaist pelto ja niittypalat. Mitä suremista siunneis on. Soatiiha myö siie siijjoi yhtä

paljo ja yhtähyvyveäki moata takaisi iha täst tuva vierest. Nyt ei tarvitsi enneä kävellä tai aijjoi kahta kolmii virstoa pelloil työhö mäsne tai siel tulles.

— Kylä mie sen uson jota sie ajattelet sen asjan sillie, ja ei siin miukoa mielestään silt kannalt katsottun hullummast käynt. Mut et sie, eikä kukkoa muukoa, ymmärrä sitä asjoi sillie niiko se miu mielestään on. Ne moat mitkä sin Pajaril nyt jäivät, olliit miu nuoruuvessain omakätiset pelloks ja niityks raivoamii maita. Kylä siuki on se usottava, jota olkua kuka ihmene tahojoi mitä hyvyveä ja näkyveä omil käsilleä teht, ni se ei unehu häne mielesteä millokoa. Vaik ne moat, nii meijjii ko Iljalosii ja Joakkolaisiiki, ei nyt ollet sellasii, jota ne ois heineä tai viljoi nii hyväst kasvaniem, mut niis pellopien-tareil, niis palteil ja notkelmis ol jottai sellaista, mitä sie, enkä miekeä uo paljo muuval näht. Siel kasvo paljo sellasta kasvullisuutta, puita ja pehkoi, mitä soat hyvi pitkäst matkast mäsne etsimeä, jos tarvis tulluo. Sellasii ne ol neki suuret puut mitä oppiniet ihmist sannoit jalavaks. Niie oksist sai tehä sellasii vempelitä jota ne kes-tiit koko ihmese ijan. Ja kylä siel tulliit tehhyks, eikä matka sin minust tuntunt millokoa pitkält.

Tuohon sanatulvaan Anni alkoi jo pitkästyä, ja hiukan suutahtaneena jatkoi vuorostaan:

— Kylä tulliit työt tehhyks, mite tulliit. Jos mie en ois olt joka asjas suun ja peän ni meil ei ois nyt kat-tuo peä peäl. Alaki varustella asjojais vähä siie kuntuo jota meät purkamoa niitä aitoi sielt Pajaril jeäneihe maihe ympärilt, niiko

toistki tekkyöt. Soapha niist aijjak-sist ja seipäist vaik mone vuuvve polttopuut, jos ne ei enneä muuvoa kelpoa.

Siihen aikaan olivat kaikki pellot ja niityt visusti aidattuja. Karja ja yleensä kaikki laidunnettavat eläimet kulkivat kesäisin vapaasti aitaamattomilla metsämailla, jotka olivat yhteisiä laituria. Kun iso-jaossa moni joutui luovuttamaan useampiakin etäisiä maapalstoja jollekin toiselle, niin purkivat maiden entiset omistajat yleisesti aita-osuudensa sellaisen pellon tai niityn ympäriltä pois. Tällainen menettely aiheutti taas usein paljonkin hankaluutta maan uudelle omistajalle. Eihän silloisella aitaamismenetelmällä voitu yhtä nopeasti rakentaa uutta aita puretun tilalle ja aitaamaton maa taas jäi ilman muuta karjan tallattavaksi.

Pajarin talo oli Suvannon rannalla Lapinlahden kylän viimeinen, sen Riiskan puoleisessa päässä. Isäntänä talossa touhuili, nyt jo vanha mies, mutta aikoinaan sisukkuudestaan ja päättäväisyydestään tunnetuksi tullut "Tahvana". Talon haltuun jäi isossajaossa yhtäläinen maapalsta, jonka yksi sivusta rajoittui kahden ja puolen kilometrin matkalla Suvantoon, kun vastakkainen raja taas kulki pelkästään metsäisillä mailla. Suvannon rannasta kohoava lietemaa oli ensimmäkseen peltomaata ja siitä edelleen jyrkkenevässä penkereessä oli paljon myös niittyjä. Pajarin haltuun nyt joutuneet pellot ja niityt olivat aidattuja myös rantaan rajoittuvalta osaltaan. Näin jäi rannan ja aidan väliselle hiekkaiselle kaistalle hyvin sopiva karjan kulkutie, josta kylän itäisen pään eläimet pääsivät Riiskan ja Lapinlahden kylien väliselle suurehkolle metsämaalle Korvelle. Se oli sen ajan oloihin katsoen hyvän-puoleista laidun-maata. Kun Pajarin haltuun joutuneiden useiden maapalstojen ympäriltä niiden entiset

omistajat purkivat kaikki aitansa pois, niin jäi Tahvanalle useiden kilometrien pituinen aitausrakka suoritettavaksi yhden syksyn ja kevään kuluessa. Kylässä luultiin yleisesti Pajarin maiden jäävänkin karjan jalkoihin seuraavana kesänä.

Aitaamisvaikeuksiin Tahvana ei kuitenkaan menehtynyt, vaan kun mikään muu ei näyttänyt auttavan, niin hän kuroi jotenkin maittensa metsänpuoleisen aidan aukkokohtat umpeen ja teki päätyaitojen kohdalle juohteet järveen. Tämä menetelmä sulki samalla karjan kulkutien rannalla. Se herätti tyytymättömyyttä ja suuttumusta kylän itäisen pään muissa taloissa. He tekivät tästä huomautuksiaan Tahvanalle useaan otteeseen, mutta kun siitä ei ollut apua päättivät lopulta ryhtyä voimatoimenpiteisiin. He aikoivat purkaa Tahvanan juohteet miesvoimalla. Purkamistouhua suoritamaan valittiin mäkikunnasta kolme riuskinta nuorta miestä. Eikä sitäkään seikkaa unohdettu, että toimenpide voi muodostua vaaralliseksi.

Juohteiden purkamisyritysten mahdollisuuksia Tahvanakin oli aavistellut ja siksi oli talossa ruvettu pitämään asioita vähän siltä kantilta silmällä.

Eräänä varhaisena sunnuntai-aamuna huomasikin Pajarin väki kolmen miehen suunnistavan läheiselle juohteelle. Asianlaidan todettuaan sieppasi Tahvana kirveen olalleen ja muuta väkeä avukseen pyytämättä kiirehti rantalehdistön suojassa juohteelle, jonne hän ehtikin ennen juohdetta lähestyvää purkujoukkoa ja kuuli samalla heidän keskustelunsa:

— Jos se ukko tulluo tän reutumoa, ni uitetua se tuos järves.

— Nii tehheä, kyl se siint varmast rauhoittuu. Myöntelivät toiset.

Mutta yllätyksekseen huomasi-vatkin miehet ukon ehtineen juohteelle ennen heitä ja oli varmasti

kuullut myös heidän puheensa. Sii-tä huolimatta ukko kuitenkin aloit-ti tarinan:

— No mihi pojat on näi aikasie pyhäoamun mänös.

Yllätys oli aiheuttanut sen, ettei poikien puhe tahtonut ensialuksi luistaa, mutta saivat kuitenkin vä-hän niinkuin yhteenääneen sano-tuksi:

— Tultii purkamoia tuota juo-hetta.

— Vai sellasie hommoa työ mei-noatta ruveta. Kuulkoa työ nuoret miehet, miu tieteäksien teil ei uo-teä aijja takan yhelkeä talol voak-soakoa moata. Eikä se olt meijjä syytä ko aijjat puretti, eikä yhten keyvviin kukkoa kerkii tehä sel-lastä meärää aitoa. Mut jos teijjä mielenää tekkyö tätä juohetta pur-kamua ni sen mie teil sanon, jot jos sormenna tuoho aijjaksel poatta ni varmast neättä ko ne männyöt täl kirviel poikki.

— Pojat eivät vastanneet, eivät-kä panneet sormiaan aidakselle. He painoivat päänsä alas, kääntyivät siihensuuntaan josta olivat tulleet-kin ja jatkoivat matkaansa.

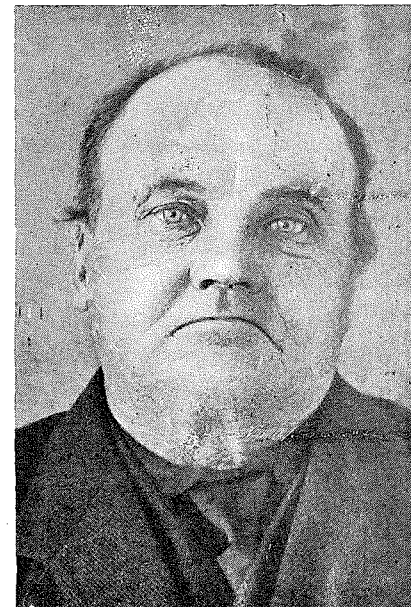
Muutaman vuoden kuluttua saatiin kylässä aidat jälleen kuntoon. Entiset karjatiet avautuivat ja ihmiset näyttivät tyytyväisemmiltä. Oli kuin uusi parempi aikakausi olisi alkanut tehdä tuloaan paikka-kunnalle.

Lähetämme jälleen

postisiirtokortin niille, jotka ovat "unohtaneet" uudistaa lehtemme tilauksen tälle vuodelle. Toivomme saavamme maksun ettei lehden tulossa tapahtuisi keskeytystä.

Vilho Sipiläinen:

Sudenhännän majatalosta

Toimittaja Iivari Karpanmäki pyysi tietoja Sudenhännän majatalosta ja koetan tässä muistella näitä asioita. Sudenhännän kylä sijaitsee Suvannon eteläpäässä, vastapäätä Sipilänmäkeä ja kirkonkylääkin. Täällä oli vain kolme taloa, jotka kaikki olivat Sipiläisiä. Majatalonpitäjä oli Matti Sipiläinen vanhempi ja hänen setänsä poika Matti Sipiläinen nuorempi, seuraava talo oli Johannes Sipiläinen ja kolmas Albert Sipiläinen. Viime-mainittu myi talonsa kauppias Virkille, joka taas myi sen saarnamies Juho Toiviaiselle. Tämä luovutti talonsa pojalleen luutnantti Arvi Toiviaiselle, joka myi sen Virkille takaisin. Tuomas Kuparinen Lapinlahdesta osti sitten talon, jossa ehti asua noin 15 vuotta ennen talvisotaa.

Tuntuu vähän oudolta että kolmen talon kylässä tarvittiin majataloa, mutta tästä johti Suvannon yli talvisin paljon käytetty "viehkatie" Sakkolan kirkonkylään, johon oli pitäjäläisillä asiaa vähän väliä. Myös pitemmillä matkoilla mm. Pietarin reissuilla käytettiin talvisin tätä oikotietä. Kesäisin käytettiin vesistön ylitykseen veneitä. Tämän kauttakulkuliikenteen vuoksi oli majatalo katsottu tarpeelliseksi.

Matti Sipiläinen vanhempi hoiti siis Sudenhännän majataloa. En tiedä tarkemmin kuinka kauan se oli hänen hoidossaan ollut, kerran oli puhetta että hän oli sitä pitänyt yli kolmekymmentä vuotta, näin ollen oli Sudenhännän majatalo ollut käytössä 1880 luvulta alkaen. Vieraille oli varattu yksi huone yöpymistä varten ja matkustajille oli toimitettava myös kahvia, teetä ja ruokaa. Kyytejä oli tehtävä kaksi päivässä sekä yksi varakyyti. Näitä varakyytejä me naapurit jouduimme usein suorittamaan. Kyytejä tehtiin Kiviniemeen Männikölle, Mäkrälle Vesalaiselle, Raudun kirkolle Kermisel-le, Riiskaan Mamejefille ja sopimuksen mukaan muuallekin. Silloin kun järvi oli jäistä vapaa kuului tehtäviin yli soutu vuorokauden ajoista riippumatta.

Minäkin olin usein nuorena poikana kyytejä tekemässä ja Männikölle tehtävät kyydit olivat oikein haluttuja, sillä Männikön pojilla oli aina jotakin mielenkiintoisia keksintöjä näytettävänä.

Kun tällä Matti Sipiläisellä oli hyvin paljon kunnallisia asioita hoidettavana, niin hän piti kotimiehenä kyytiä ja soutua varten sellaisen halpahintaisen työmiehen, joka jotakin näperteli väliaikoina vaikka puupinolla. Yksi tällainen mies oli Aukusti, hän oli noin viisissäkymmenissä ja hyvin halukas rahalle, oli valmis lähtemään kyytiin tai soutamaan, oli yö taikka pyhä, sade tai tuuli. Yö- ja pyhä-soudusta sai soutaja puolet itselleen. Maksu oli kaksikymmentä viisipenniä hengeltä ja joskus sai vähän riksaakin. Varsinkin tohtorin soudut olivat Aukustille hyvin haluttuja ja ne useimmiten sattuivat yöllä. Aukusti osasi valitella kipeää

hammasta tai muuta vikaa, joka tarvitsi kovaa ainetta. Tietysti re-setti tuli ilman muuta. Aukusti kävi joskus meilläkin asiaa kehaisemassa. Aukusti osasi esittää sopivasti myös raha-asian muillekin, varsinkin herroille. Kerran oli Raudun pappi Salo soudettavana. Aukusti sanoi rantaan päästyään että 25 p. on taksa, mutta kyllä ne her-rat aina antavat soutajallekin, kun tämä raha menee isännälle. Pappi olikin reilu mies ja maksoi 50 p.

Jos jollakin oli hevonen jätettävä siksi aikaa kun kävi toisella puolen järven asioilla niin Aukusti sanoi että kyllä minä hoidan hevosen ja jos heinät loppuvat niin minä vaikkapa niitan ojanvartta. Tietysti tämä oli aina rahahommaa.

Majatalo lakkautettiin noin 1922, ylisoutua harjoitti senjälkeen Tuomas Kuparinen, joka hankki moottoriveneen aivan tätä yli kuljetusta varten. Autokanta alkoi silloin tulla käyttöön ettei hevoskyytiäkään paljon tarvittu.

Mainitsen tässä muutaman sanan majatalonpitäjästä. Tämä Matti Sipiläinen oli syntynyt 1850 vaiheilla. Hän ei ollut enempää kouluja tietävästi käynyt, itse vain opiskellut. Hänellä oli erittäin hyvä käsiala, kirjoitus- ja laskutaito. Hän oli paljon lukenut laki- ja muuta tietokirjallisuutta. Hän kuului moniin kunnallisiin toimiin, kirkkohallintokuntaan, rakennuslautakuntaan, palohallitukseen, holhouslautakuntaan, piirimiehenä, lautamiehenä ym. Hän oli myös paljon käytetty talojen jakomiehenä. Hän oli myös taitava käsistään. Sillä hänen tekemänsä katajalautaset, voipytyt ja saavit olivat tunnettuja koko pitäjässä. Hänellä oli myös hyvä puutarha, jonka tuotteilla sai aina ensipalkintoja. Hän eli 80 vuoden vanhaksi.

AHON REUNALTA

Johannes Linnankoski luonnehti elämää rajalla sanoen: "Rajalla on rajan kirot, rajan kauhut, rajan tuskat, joit ei ymmärrä laakson lapset rinnemaiden inehmot ei tajua."

Me olemme nyt noita rinnemaiden ihmisiä, näitä onnellisia laak-

Uusia ylioppilaita

entisten sakkolalaisten nuoremmas- ta sukupolvesta on varmaan tänä- kin vuonna tullut useampi. Seuraa- vassa muutamia:

Hämeenlinnan kouluista:

Antti A. Sassi. Äiti Loviisa Sassi o.s. Meskanen Vilakkalasta.

Pirkko Kurikka opettaja Pauli Kurikan tytär.

Juhani Lamppu, Eemil Lampun poika, entinen kotikylä Röykkylä.

Tampereen kouluista:

Eira Laitinen, äiti Jenny Laitinen o.s. Söder.

Osmo Koiranen, Anna ja Vilho Koirasen poika ent. kotikylä Pur- pua.

Hemmo Turkkinen, 5 l:n ylioppi- las, Elsa ja Eino Turkkisen poika Haparaisista.

Lempäälän Yhteiskoulusta: Kuis- ma Hilikka Hilja Helena.

Mäkinen Terhi Annikki, lehtem- me toimittaja Santeri Ollikaisen tyttären tytär.

Hinkkanen Pekka, Narvasta. Kallonen Liisi Kaarina Vesilah- delta.

Lehtemme toivoo kotiseudun puolesta onnea saavutetun johdos- ta sekä tarmoa ponnistelemaan eteenpäin opin tiellä.

son lapsia, mutta miksi me kum- minkin kaihoten katsomme sinne rajalle päin, odottaen että eikö noi- den rajametsien kaukainen siinto, kera kohoavan auringon, alkaisi näkyä. Joinakin hetkinä kun tuon kangastuksen kaiho voimakkaan mieltä velloo, tuntuu kuin täällä seisoisi jossakin umpioossa. Ei näe niin avarasti, kuin silloin, sieltä rajalta katsoen. Sieltä aukeni koto- maan koko kuva katsojan eteen. Selän takana kohisi valtava Aasia ja kantautui arotuulen tuoksua. Siellä alettiin kahden kulttuurin syleilyssä. Hiljaisina kesän sun-

nuntaiaamuina saattoi kuulla sa- manaikaisesti kirkonkellojen kut- suvan soinnun Kreikkalaisen mys- tiikan salaperäistä veisua ja mo- nasterien kupoolit kiittelivät Laa- token sinessä.

Kun raja eleli rauhan vuosia.

Mutta sitten syysyönä karkasi myrsky. Raja näytti kasvonsa, an- karat — armottomat.

Nyt kun siellä ovat puut taas lehtineet, kukkuu käki ja ahon lai- dalla paistaa aurinko — on juhan- nus — — niin väkisin sinne vie mun kaihoni.

Viki

Talv tulloo tappaa lapset, kesä tulloo antaa kengät.

*

Syö huuvis, syö kallis, elä ain aikannaa.

*

Vähä pittää ottaa paljoo uotelles.

*

Kenne jalka kapsaa, sen suu napsaa.

*

Se raukka Rauvus naip, kuka ei saa Sakkolast.

*

Kel on luita lääväs, sil on läävä tankil.

Fiat 1100 R

Fiat-Neckar-sarjasta löydätte varmaan sopivan auton. Farmari-mallit myöskin nähtävänä. Karjalainen osta karjalaisesta liikkeestä. Vaihtoautohallimme Pyhäjärvenkatu 6. Piirimyyjä Tampereella:

FI Autot Oy

Suvantokatu 6 - TAMPERE - Puh. Autot 25 281, Varaosat 25 282

Kaipausta

Usein aatoksissa kotiveräjällä seison kuunnellen kun karjankellot soi,

näen punaisina marjat mättähällä kehtolauluani tuuli huminoi.

Siellä kotipihan kujasien luona näen leikkipaikat rakkaan lapsuu- den,

ne mieleen piirtyi aikana niin ar- mahana tuona

jälleen muistoissa ne täyttää sydä- men.

Isä tuokkosia väänsi tuohisesta marjat kauneimmat äiti niihin toi, on rakkaita nää muistot lapsuudesta sydän kätköissään näin säilyttää ne voi.

Soi kauan kaipaustaan Karjalainen kannel

suru kielissä vain hiljaa heläjää.

sinne lapsuutemme kotiseutuun

niin usein ajatukset kiirehtää.

Kyllin kertoa ei saada kaipausta

jäi syvästi se soimaan sydämiin,

kesän kauneus tuo hetken lohdu- tusta

vie moni ilta päättyy kaipuun kyy- neliin.

Linnunpesä

Taas jälleen syksyksi kääntyy kesä

jää räystään alle hyljätty pesä.

Sieltä poikaset läks jo maailmalle, emo yksin vain lenteli räystään alle

Syystuuli höyhenet pörröön vie

on edessä muuttolinnulla tie.

Siihen jääköön nyt lämmin kotipesä, saavun jälleen kun alkaa uusi kesä.

Sadepisarat vierii ikkunalla

ei kuulu viserrys räystään alla.

Harmaa on taivas ja kolea sää

niin kovin tyhjiksi räystäät jää.

Jos Luoja mun vielä palata suo

tänne lennän mä vanhan pesäni luo.

Tuossa lentelen oksalla korkeim- malla

ja korjailen pesääni räystään alla.

Lapinlahden kyläjuhla

Lapinlahden Nuorisoseura oli kutsunut 28 p. toukokuuta entisiä lapinlahtelaisia yhteiseen kyläjuhlaan Tursaan Albin Kalloselle. Kauniin kesäisen päivän vallitessa oli juhille kokoontunut yli sata osanottajaa aina Lauritsalasta, Mikkelistä ja Helsingistä saakka. Kun oli juotu asianmukaiset tulokahvit, aloitettiin juhla laulamalla yhteisesti: Jo Karjalan kunnailla lehtii puu, Talon isäntä lausui juhlayleisön tervetulleeksi ensimmäiseen kyläjuhlaan. Hän kosketteli puheessaan entisiä Lapinlahden kylän vaihteita, menneitä koteja ja kotisetua, jonka menetys ei yksin riittänyt, vaan sen lisäksi piti uhrata myös 25 parhaassa iässä olevaa miestä kaatuneina ja kaksi ikuisena invalidina, sekä yksi nainen myös invalidina. Näiden isänmaan uhriksi annettujen miesten muistolle vietettiin hiljainen hetki kyläjuhlien alkajaisiksi.

Tervehdyssanojen jälkeen toi ter-

~~~~~

Väy väksäht tuppaa, muna muksaht pattaa.

*

Mies jos ei syö maata ni maa syöp miehen.

*

Mikä on Maarian katol, se on Vappun vaavos.

*

Mikä tuulelt tulloo, se viheltäi männöö.

vehdyksen itärajan puolelta, Lauritsalasta opettaja Matti Kallonen, joka kertoi Lapinlahden elämää ennen nuorisoseuran perustamista ja nuorison toiminnasta vuosisadan alkupuolella. Opettaja Kallonen on myös Lapinlahden Nuorisoseuran vielä elossaoleva perustajajäsen, samoin kuin rouva Helli Kallonenkin ja on tämä pariskunta vanhin elossaoleva aviopari Lapinlahden kylästä.

Suvanto Säätiön terveiset toi talousneuvos Aleks Kallonen Lempäälästä ja samalla myös siellä asuvilta entisiltä lapinlahtelaisilta ja toivoi että tällaiset kyläjuhlat jatkuisivat, sillä ne tuovat aina entiset Karjalan- ja kotiseudun muistot uudelleen esiin sekä elvyttävät karjalaista henkeä.

Helsingin lapinlahtelaisten terveiset toi ylivahtimestari Reino Söder ja toivotti kaikkia sakkolalaisia tulemaan syksyllä sakkolalaisten kirkkojuhille Helsinkiin. Hän kertoi samalla lapinlahtelaisista Helsingissä, joita on siellä yksinlukien 50 henkeä. Mikkelin lapinlahtelaisten tervehdyksen, Alma Kallosen sepittämän runon, lausui Aino Kallonen ja toi samalla

Kiikoisten lapinlahtelaisten terveiset juhliville kotikyläläisille.

Entisen Lapinlahden Osuuskassan, nykyisin Lempäälän-Viialan Osuuskassan terveiset toi Johannes Kallonen Viialasta sekä toivoi onnea ja menestystä kaikille lapinlahden kyläläisille ympäri Suomea. Samoin Lempäälän-Viialan Osuuskassan terveiset ja arvokkaan rahalahjan juhlamenojen peittämiseksi toi kasvavirkailija Esko Kallonen ja toivotti kaikille entisille kotikyläläisille hyvää jatkoa omalla työsarallaan tässä armaan isänmaan rakennustyössä. Parhaimmat kiitokset lahjoittajalle.

Laulettiin yhteisesti: Me Karjalan lapsia laulavia. Juho Kuparinen esitti historiikkia entisestä vanhasta Lapinlahdesta. Samanaikaisesti Lapinlahden Martat tarjoivat juhlayleisölle munavoita ja Karjalanpiirakoita maidon ja kaljan keralla. Vielä laulettiin yhteisesti Karjalaisten laulu.

Kaunis ja kirkas kesäinen päivä oli vähän esteenä rainakuvien esitykselle, sillä ei saatu mitään suojaa niin pimeäksi, mihin olisi koko juhlayleisö sopinut, täytyi mennä pölyiseen ja roskaiseen navetan-

Lapinlahden kyläjuhla Punkalaitumella.

Vuosia täyttäneitä

60 vuotta täytti 5. 6. päätoimittaja Tyyne-Kerttu Virkki Helsingissä. Hän on kauppias V. Virkin tytär, kävi Käkisalmen Yhteiskoulua ja valmistui käsityönopettajaksi Helsingin Käsityönopettajaopistosta 1929 ja kotiteollisuusopettajaksi Fredrika Wetterhofin Kotiteollisuusopettajaopistosta 1933. Hän täydensi vielä opintojaan Helsingin Taideteollisessa oppiaitoksessa, jonka jälkeen toimi opettajana lukuisilla kotiteollisuuskursseilla Karjalassa ja Uudellamaalla. V. 1934 hän siirtyi Eettiin, toimien opettajana Kontnan Kotiteollisuuskorkeakoulussa. Kotimaahan palattuaan hän työskenteli pari vuotta Helsingin mlk. Naisten Työtuvan johtajana ja Viipurin 1. kiertävän Naiskotiteollisuuskoulun opettajana talvisotaan

~~~~~
vinttiin kuvia katsomaan pyhäpuhkimissa, niin että anteeksi vaan, kun ei ollut muutakaan mahdollisuutta.

Mielestäni oli kovin suuriarvoista että sain useammilta entisiltä kotikyläläisiltä paljon vanhoja ja harvinaisia valokuvia, jotka kuvasivat entistä kotikylän elämää ja luontoa, työtä, juhlaa, arkea ja harrastuksia. Ne on melkein viime hetkellä saatu talletetuksi arkistoon tuleville polville. Näistä on saatu noin 150 rainakuvaa kootuksi, jotka kaikki esitettiin juhlassa.

Vielä juotiin Marttojen tarjoamat kahvit ja niin päättyi kaunis, kesäinen sunnuntaipäivä ja Lapinlahden kyläjuhla sen mukana. Juhlijat lähtivät taas iloisin mielin, hyvää kesää ja kaunista tulevaisuutta toivottaen uusille kotiseuduilleen toivossa että taas joskus Lapinlahden kyläjuhlissa tavataan.

Kauneimmat kiitokset teille siitä että niin runsaslukuisesti kokoonnuitte tänne meille Lapinlahden kyläjuhlaan.

Albin Kallonen

saakka. Sodan aikana hän joutui Vapaan Huollon Uudenmaan läänin Siirtoväen naisten työtupien tarkastajaksi ja 1941 hänet pyydettiin Itä-Karjalaan samanlaiseen toimien. Täällä hän työnsä ohella suoritti korvaamatonta kansantieteellistä keruutyötä, saaden kokoon noin 300 erilaista aumukselaista kansan käsityötaiden näytettä. V. 1944 maaliskuussa Tyyne-Kerttu Virkki kutsuttiin Omin Käsini-lehden päätoimittajaksi, mitä tointu hän edelleen hoitaa rinnan omistamansa koti- ja taideteollisuusliike Vokki Oy:n toimitusjohtajan ja mallisuunnittelijan tehtävissä. Hän on osallistunut useihin taide- ja kotiteollisuusnäyttelyihin sekä sisustus- ja pöydän kattamisnäyttelyihin. Kotiteollisuusopettajain Liiton sihteerinä hän on toiminut 1945—50. Käsityönopettajain Liiton hallituksessa, 1947—61. Hän on ollut myös Suur-Helsingin Kalevalaiset Naiset r.y. johtokunnassa 1959. Eteläkarjalaisten Nuorisoseuratyön Tukisäätiön Naistoimikunnassa, H:gin liike- ja virkanaisissa, Nais-toimittajien kerhossa, Yrittäjänaisissa, Aikakauslehden ja naistoimittajain yhdistyksissä, Minna Canth kirjallis-taiteellisessa seurassa, jne.

Ansioistaan hän on saanut Kotiteollisuusjärjestöjen Keskusliiton kultaisen ansiomerkin 1953 ja Käsityönopettajien Liiton hopeisen ansiomerkin 1958. Itä-K 1939—45 ja V.M. 2. Tyyne-Kerttu Virkki on opiskellut myös pianonsoittoa ja laulua. Hän on laulanut Kansalliskuurossa 10 vuotta prof. A. Maasalon johdolla sekä aikanaan Sakkolan kk. sekakuorossa op. M. Valkosen johdolla sekä osallistunut monella tavalla Sakkolan ns. ja Lottatoimintaan. Hän on tehnyt myös monia ulkomaanmatkoja, sillä Omin Käsini-lehti tarvitsee ehtymättömästi materiaalia ja mallisuunnittelija uusia ideoita. Paitsi Skandinaavian maihin, ovat hänen matkansa ulottuneet Neuvostoliittoon, Italiaan, Espanjaan, Ranskaan, Englantiin, Kreikkaan, Sveitsiin, Islantiin sekä Amerikkaan ja Meksikoon.

Kun pääkaupungissa asuvat sakkolalaiset ryhtyivät 1962 perustamaan omaa kotiseutuyhdistystä oli Tyyne-Kerttu Virkki ensimmäisten joukossa. Sakkola-seuran varapuheenjohtajana hän toimi aina tämän vuoden alkuun jolloin sai hoitettavakseen varsinaisen puheenjohtajan tehtävät. Synnynnäisenä johtajana hänestä on tullut Sakkola seuran sielu ja toimeksipaneva voima. Lämminsydämisenä karjalaisena ja taiteellisesti lahjakkaana henkilönä hän on järjestänyt monia tilaisuuksia, hankkinut ohjelmansuorittajia, tarjoilua, säestänyt monia tilaisuuksia, hankkinut ohjelmansuorittajia, tarjoilua, säestänyt esiintyjiä, laulattanut ja johdattanut kotipitäjäläisiään milloin välittömän ilon tunnelmiin, milloin kirkkojuhlan vakavaan hartauteen. Kaikki sakkolalaiset varmaan täydestä sydämeästään toivovat, että häneltä jatkuvasti riittäisi aikaa ja voimia Sakkola-seuralle ja yhtyvät lämpimiin onnitteluihin.

Päivänsankari on avustanut myös Suvannon Seutua kirjoituksillaan,

Vainajia

Rouva Toini Repo o.s. Hinkkanen synt. Raudussa, kuoli Jyväskylän Keskussairaalassa 19. 5. 45 vuoden ikäisenä. Hänen nykyinen asuinkuntansa oli Jämsä, entinen kotikylä Kaarnajoki.

Matti Ukkonen synt. 26. 9. 1884 Sakkolassa, kuoli 30. 3. 1967 Lempäälässä.

Maria Lopenen kuoli Pirkkalassa 20. 4. 1967. Hän oli syntynyt Sakkolassa 22. 8. 1884.

joten yhdyimme onnitteluihin sekä toivomme hänelle terveyttä ja tarmoa työskennellä edelleenkin kotiseudun hyväksi.

75 vuotta täytti 19. 5. 1967 Heikki Kyllästinen Orivedellä. Ollut ennen maamme itsenäistymistä vakituksia Pietarinkävijöitä. Kotoisin Lapinlahdesta.

60 vuotta täytti Tekla Tuokko o.s. Kaulin 25. 3. 1967 Urjalassa, kotoisin Riiskasta.

60 vuotta täytti 1. 4. 1967 Armas Pullinen Urjalassa, kotoisin Röykkylästä.

75 vuotta täyttää 30. 6. 1967 emäntä Hilda Repo o.s. Suokas Kolhossa, kotoisin Kaarnaajoelta. Hän on syntynyt Metsäpirtistä.

60 vuotta täytti 23. 4. katsastaja Väinö Kekki Vilppulassa, kotoisin Kaarnaajoelta. Hän on syntynyt Sakkolan Haparaisissa.

60 vuotta täytti 27. 5. 1967 vääpeli evp. Uuno Pursiainen Lahdesa. Hän on kotoisin Sakkolan Peltäjärveltä.

50 vuotta täytti 30. 4. 1967 neiti Tyyne Nuora Lempäälän Moisiossa. Hän on kotoisin Haparaisista ja on ottanut hyvin monipuolisesti osaa

Toivo Aleksanteri Salakka synt. 19. 5. 1890 Sakkolassa, kuoli 26. 3. 1967 Varkaudessa.

Tahvo Pärssinen syntynyt 26. 12. 1891 Sakkolassa (Vuoksela) kuoli 16. 4. 1967 Hämeenlinnan Keskussairaalassa.

Loviisa Paaso o.s. Kallonen kuoli Huittisten seudun sairaalassa 28. 3. 1967, syntynyt Sakkolassa 3. 9. 1893.

Emma Hyyrynen syntynyt 8. 10. 1895 Sakkolan Kiviniemessä, kuoli 10. 4. 1967 Pirkanmaan sädehoitokodissa.

Haparaisten nuorisoseuran toimintaan.

75 vuotta täytti 5. 5. 1967 emäntä Liisa Lopenen o.s. Kallonen. Hän on syntynyt Lapinlahdella ja elää nykyisin Punkalaitumen Mustassa korvessa, hoitaen leskenä lastensa kanssa korviketilaansa.

70 vuotta täytti emäntä Sanni Laamanen 14. 4. 1967 Pirkkalassa. Hän on uhrannut paljon aikaansa marttatyölle. Hän on ollut mukana Sakkolan Marttayhdistyksessä vuosikymmeniä vastuunalaisissa tehtävissä. Yhdistyksen varapuheenjohtajana hän toimi 1929–32, sihteerinä 1933–42 sekä puheenjohtajana 1944 alkaen. Lehtemme yhtyy onnitteluihin.

70 vuotta täytti 25. 5. 1967 maanviljelijä Arvi Pekkanen Aitolahdella. Hän on syntynyt Sakkolan kirkonkylässä ja ottanut monipuolisesti osaa Sakkolan kk. nuorisoseuran toimintaan. Onnittelemme.

60 vuotta täytti maanv. Antti Holtinen Lempäälässä 18. 6. 1967, kotoisin Haitarmaasta.

50 vuotta täytti 5. 5. 1967 emäntä Sylvi Repo Orivedellä, entinen kotikylä Vilakkala.

50 vuotta täytti maanv. Leo Hinkkanen 9. 6. 1967 Ruovedellä. Hän on kotoisin Hovinkylästä.

Aapro Hynnä syntynyt 15. 12. 1900 Sakkolassa, kuoli 19. 5. 1967 Lempäälässä.

Heikki Mustonen kuoli Tampereen Keskussairaalassa 13. 4. 1967. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä 23. 6. 1902, mutta muutti jo nuorena poikana Kiviniemeen, josta aloitti linja-autoliikenteen Viipuriin. Sittemmin hän perusti autokorjaamon Kiviniemeen ja otti urakalla hoitaakseen useamman pitäjän maantiet Kannaksella. Hänellä oli mm. ensimmäinen tiekarhu niissä pitäjissä. Hän perusti korjaamonsa yhteyteen myös autokoulun, joka toimi useita vuosia aina talvisotaan saakka. Sotien jälkeen hän perusti Tampereelle Hämeen autokoulun, jonka ohessa hän harjoitti myös autokauppaa. Heikentyneen terveytensä vuoksi hän joutui luopumaan liikehomista muutama vuosi sitten.

Hilma Pylkäs o.s. Kerminen synt. 14. 3. 1907 Sakkolassa kuoli kotonaan Punkalaitumella 11. 5. 1967.

Jalmari Pitkänen synt. 29. 6. 1901 Sakkolassa kuoli 12. 5. 1967 Tampereella.

Juho Mononen kuoli Jokioisissa 76 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt Valkjärvellä, mutta asui vuosikymmeniä Kiviniemessä ja oli tunnettu taitavana puutöiden tekijänä ja maalarina.

Puuliikemies Johan Aug. Sääksjärvi kuoli Kouvolassa 24. 2. -67 78 vuoden ikäisenä. Hänen sahalaitoksensa sijaitsi Saijanjoessa Sakkolan rajalla ja hänen asiakkaitaan ja liiketuttaviaan oli paljon Sakkolassa.

Emännöitsijä Hanna Roos haudattiin 7. 5. Jämsänkoscassa 65 vuoden ikäisenä. Hän asui Sakkolan rajalla Valkjärven puolella, mutta kuului kuin Kiviniemeläisiin. Hän oli hyvin paljon mukana Kiviniemen Nuorisoseuran näytelmätoiminnassa ja kuului Kiviniemen sekakuoroon koko sen toiminta-ajan.

Keramiikkataiteilija Elsa Eleniuksen siunaustilaisuus oli 29. 4. 1967

19. 4. kuolleen keramiikkataiteilija Elsa Eleniuksen siunaustilaisuus oli Helsingissä Hietaniemen kappelissa. Ruumiinsiunauksen toimitti Kalevi Saloranta. Vaikutavaa hyvästijättöä juhlistivat laulajatar Irma Urrilan sisaren Rauha tytär ja urkutaiteilija Veli Bergströmin musiikkiesitykset. Kaunis kukkakumpu jäi näkyvästi muistuttamaan omaisia, sukulaisia, ystäviä ja entisiä oppilaita pidetyn ihmisen, tunnustetun taiteilijan ja arvostetun opettajan viimeisestä matkasta.

Elsa Elenius oli syntynyt 23. 12. 1897 Laihialla, mutta hän joutui jo v. 1913 muuttamaan Sakkolaan, missä hänen isänsä rovasti K. P. Elenius, toimi kotipitäjämme kirkkoherrana ja haudattiin Sakkolan uuteen hautausmaahan 1921. Koulunkäyntinsä lopetettua Elsa Elenius siirtyi Helsinkiin Taideteolliseen Oppilaitokseen, missä opiskeli prof. A. W. Finchin oppilaana vuoteen 1930. Samana vuonna hänet kutsuttiin oppilaitoksensa opettajaksi keramiikkataiteen alalla. Opettajantointa hän hoiti 25 vuoden ajan, kouluttaen ja kasvattaen miltei kaikki maamme keramiikkataiteilijat. Kuitenkaan Else Elenius ei vaativan opettajauransa aikana kadottanut omaa itsenäistä taiteilijanotetta, vaan häneltä riitti ehtymättömästi voimaa vankasti taiteelliseen ja monintakeiseen luomistyöhön. Erikoisesti häntä kiinnostivat jyhkeät ja laakeat pinnat ja hänen lasituksensa olivat voimakkaita ja hienostuneita.

Jälleen on yksi, parhaimman nuoruutensa Sakkolassa viettänyt, saavuttanut matkansa päin. Elsa Eleniuksen taiteellinen luomisinto ilmeni jo varsin nuorena, jolloin hän keräsi ja etsi sopivia savikulpia Sakkolan kirkonkylän ja pappilan pelloilta. Ei ihme, että vanhat isännät ja emännät aikoinaan ihmettelivät ja päivittelivät pappilan neidin savipottien tekoa. Samanlai-

sia olisi saanut Kyyrölän pottikauppiailta moninverroin vähemmällä vaivalla! Eivät tienneet ihmettelijät, että tästä nuoresta työstä tuli eräs maamme eturivin ja kansainvälisesti tunnustettu ja tunnettu taiteilija, sekä kokonaan uuden taiteenalan uranuurtaja ja armoitettu opettaja.

*

Iltatuuli

Taas kerran iltatuuli viestin tuoda saa

katson kauas tuonne maisemien taa, sieltä kotiseutu piirtyy mielehen kulta kehyksillä reunustan mä sen.

Sillä kodit armaat meidän jokaisen metsät, niityt, pellot rivit latojen, illan hämärässä valot ikkunain kuvaa piirrellessä mieleeni mä sain.

Tyyntyy iltatuuli metsän helmahan iltaruskon siltaa lähden kulkemaan, se kauaksi jos veisi kotiin lapsuuden siel hetken olla saisi keralla muistojen.

Kuink' kaipaankaan mä sinne aikaan nuoruuden iltatuulen kera poluille muistojen, ajan ratas pyörii vuodet vierähtää kotiseuduistamme vain kuvat jälkeen jää.

B. Koivumäki

Valitkaa
jääkaappi
loisteliaasta
HOOVER-
SARJASTA
ERIKOISHINTAMME:

130 l	326:-
145 l	475:-
170 l	470:-
200 l	530:-
230 l	560:-

Tuotanto

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän-Viialan Osuuskassa

VESILAHDEN
OSUUSKASSA

*joustavaa
pankkipalvelua*

**Viialan
Kirjapaino**

*... Teidänkin
luottamukseenne
arvoinen*

SUVANNON-
SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1967 6 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 5 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palstacm.

Vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
Viiala 6

Puhelin Viiala 35 397.

Postisiirtotili 47-30 763.

Vastaava toimittaja livari Kar-
panmäki.

Toimituskunta Yrjö Raaska, Vik-
tor Ryyppö, Helmi Uosukai-
nen, Matti Riikonen ja Uno
Pulakka.

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSKASSA

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

TULIMME 15. 4. 1967 TOIMINEEKSI

20 vuotta

Kiitämme luottamuksesta kaikkia asiakkaitamme. Toivomme edelleen-
kin voivamme palvella entisiä sakkolalaisia sähköasioissa, niin asen-
nuksissa kuin kojeiden toimittamisessakin. Juuri nyt edullisesti Hoover-
jääkaappeja, pesukoneita, pölynimureita y.m. Lähetetään rahtivapaasti
kaikkialle. Hyvät alennukset.

RAASKAN SÄHKÖLIKE

VESILAHTI
Puh. 78 541

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810

1967

Vesilahden Säästöpankki

auttaa — neuvoo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

► SUORITTAÄ KAUKKIA RAKENNUSÄÄÄN PELTITOITA ◀